

РЕШЕНИЕ

№ 20113

гр. София, 16.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 02.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **7681** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е образувано по жалба на К. С. Е., гражданка на Руската Федерация, чрез адвокат Т. И. срещу Решение № 14270/02.10.2023 г. на Председателя на Държавната Агенция за бежанците (ДАБ) при МС, с което на молбата чужденеца за предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут е отхвърлена.

С решение № 8128/22.12.2023 г. на АССГ, жалбата е отхвърлена. С решение № 9182 от 24.07.2024 г. на ВАС, Трето отделение, актът на първоинстанционния съд е отменен и делото е върнато за ново разглеждане с конкретни указания.

В жалбата се сочи, че оспореният акт е незаконосъобразен като издаден в противоречие с материалния закон. И. са доводи, затова че административният орган не е изяснил фактическата обстановка в конкретния случай и не е направил задълбочен анализ на заявените обстоятелства. Изложената от жалбоподателя бежанска история е последователна и непротиворечива. Според оспорващата, административният орган е провел една формална процедура без да изясни фактите и без да вземе предвид наведените от жалбоподателката доводи, затова, че тя е участвала активно в антиправителствени прояви, каквито действия по настояще се преследват в Руската Федерация. Преценката за опасността от преследване във връзка с участието в протестите е формална, не са съобразени данните от общодостъпни източници на информация, че централните власти в Русия отговарят с масови арести и насилие срещу гражданите протестиращи срещу войната в У.. По-строго от

обикновените граждани се преследват правозащитни активисти и организации. Голяма част от задържаните са подложени на мъчения и нехуманно отношение. Приет е закон за борба с „разпространението на фалшива информация“, по който закон са преследвани редица общественици, политици и активисти, които са противници на режима на президента В. П.. Неправилна е и преценката, че спрямо бежанската история на К. С. Е. са неприложими принципите, залегнали в чл. 9, ал. 1, т. 2 и т. 3 от ЗУБ.

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, оспорващата се явява лично и заедно с упълномощения от нея адвокат В., който поддържа жалбата.

Ответникът по жалбата, не се явява. Пълномощникът му юрисконсулт Х. оспорва жалбата. Счита, че в случая жалбоподателката не се стреми да получи международна закрила, а да узакони своя престой на територията на Европейския съюз.

Участвалият в производството по делото представител на СГП намира жалбата за основателна, защото ако бъде върната в Русия, нейните здраве и живот ще бъдат застрашени.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид наведените в жалбата доводи и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа и правна страна, следното:

Жалбата е допустима.

Съгласно чл. 226, ал. 1 от АПК, първоинстанционният съд разглежда делото по общия ред, като производството започва от първото незаконосъобразно процесуално действие, послужило като основание за връщане на делото.

Видно от дадените от ВАС указания, в хода на касационната проверка на решението на АССГ, е представена актуална справка за страната по произход, издадена от Дирекция "Международна дейност" към ДАБ от 14.02.2024 г., в която се съдържат данни за ситуацията в Руската федерация, отличаващи се от данните от справката, представена в административната преписка, обсъдена от административния орган и административния съд. Новата справка съдържа данни за промяна в законодателството на страната по произход, които следва да се обсъдят от административния орган и съда на първата инстанция, като въз основа на същите следва да се направи заключение за възможната степен на опасност за търсещата закрила жалбоподателка. За личната бежанска история на К. Е. са от значение и данните, събрани пред касационната инстанция за нейни участия в опозиционни прояви, добили широка известност чрез средствата за масова информация. Тези данни също е необходимо да се обсъдят в светлината на положение на чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ.

Следвайки дадените от ВАС указания настоящият съдебен състав намира на първо място, че следва да установи и обсъди изложената от К. Е. бежанска история, както в хода на административното производство, така и пред съда, в контекста на останалите, събрани и приети по делото доказателства.

1. Фактически установявания.

По време на проведеното на 23.02.2023 г. година интервю, оспорващата е посочила, че в страната си на произход не е имала проблеми заради етническата си принадлежност, изповядваната религия, не е задържана или арестувана, спрямо нея лично не е оказвано насилие, не е възбуждано съдебно дело, процес, не е осъждана. Напуснала Русия през месец декември 2021 г., легално, с работна виза за Полша. Останала в

Полша до месец март 2022 г. Започнала войната в У. и в Полша отказали да продължат работната ѝ виза. Заминала легално за Черна гора, със самолет, защото за руски граждани не се изисква виза за Черна гора. Останала около месец. След това се върнала в Русия, за да продължи визата си. Опитала да подаде заявление за туристическа шенгенска италианска виза, но получила отказ. Получила информация, че може да подаде заявление за виза за Полша в посолството на Полша в С.. Получила българска виза и пристигнала в страната през месец юли 2022 г. и подаде заявление за работна виза за Полша. Полското посолство отказало издаването на виза. Междувременно чужденката получила информация, че в А. се издават работни визи за Полша. Напуснала България в началото на месец август 2022 г. Върнала се в Русия, след което заминала за А., където отново ѝ отказали издаване на полска виза. В Русия ситуацията се влошила, започнала мобилизация и чужденката решила да дойде в България, защото имала само българска виза. Пристигнала в България със самолет от А. на 01.10.2022 г. При пристигането си не е подала молба за закрила, защото искала да си намери работа и да получи работна виза. Заявява, че нейните политически възгледи силно се различават от тези на управляващата партия в Русия. Опасява се и от мобилизация, защото има медицинско образование. Участвала е в митинги в подкрепа на Навални, симпатизира на политическите му възгледи. Разказва за случаи с други хора, участвали в опозиционни протести и митинги, които са били арестувани. Семейството ѝ живее в Русия и за момента нямат проблеми. Не знае дали е издирвана за да бъде мобилизирана.

Бежанската история, изложена от К. Е., по време на проведените на 22.11.2023 г. и на 02.10.2024 г., съдебни заседания не се различава, от твърденията ѝ, изложени пред административния орган.

Пред съда жалбоподателката посочи, че в България не подала документи за закрила веднага, тъй като се е стараела възможно най-бързо да получи официален статут и поради липса на информация, дали гражданите на Руската Федерация могат да кандидатстват за международна закрила. В България е участвала в прояви през 2023 г. и 2024 г. срещу войната в У., за което свидетелствата, снимките, представени като извадки от социалните мрежи.

В страната си на произход е присъствала на митингите, организирани от партията на Навални през 2018 г. и 2019 г., във връзка с изборите за държавна дума и недопускането на кандидати от други партии. През 2020 г. митингите са били против поправките в Конституцията, които си противоречат със самата Конституцията. През 2021 г. е имало протести по повод отравянето на Навални и затова, че той е бил хвърлен в затвора без основание. Митингите бивали разгонвани и всяка година ставало все по-лошо и по-лошо. На последния митинг по повод затварянето на Навални, последвали репресии. Хората, които били разпознати, били уволнявани от работа и изключени от университета, а срещу някои образували и наказателни дела.

В представената пред ВАС справка № ЦУ-659/14.02.2024 г. и тази представена пред настоящия съдебен състав с № ЦУ-1819/21.08.2024 г., и двете изготвени от Дирекция „Международна дейност“ към ДАБ се съдържа актуална информация, относно политическата обстановка в Руската Федерация, състоянието на човешките права и това дали, лица, обявяващи се открито срещу войната в У. са подложени на преследване.

От тези документи се установява, че през 2022 г. са образувани 63 дела срещу интернет-потребители за критики към властите и правоприлагащите органи,

включително относно ограниченията срещу COVID-19 и войната в У.. През втората година от пълномащабното нахлуване на Русия в У., руските власти допълнително са засилили усилията си у дома, за да изкоренят всяко несъгласие относно войната или вътрешната политика на К.. Прието и наложено е ново, репресивно законодателство, и са издадени наказателни дълги присъди затвор за мирни антивоенни изказвания. Насилствено са закрити няколко видни правозащитни групи.

След пълномащабното нахлуване в У. на 24 февруари 2022 г. се наблюдава забележим скок в авторитарните тенденции на режима, установен при президента В. П.. В усилията си да потиснат всяка опозиция срещу войната и вътрешното несъгласие, властите допълнително ограничават правата и индивидуалните свободи. Както отбелязва руският изследователски център SOVA, и трите клона на правителството - законодателна, изпълнителна и съдебна - са участвали активно в потушаването на антивоенния протест. В резултат на това хиляди лица се оказват изправени пред обвинения както в наказателни, така и в административни производства въз основа на „старите антиекстремистки правни норми“ и „новоприетото законодателство, ограничаващо гражданските свободи“. Руските власти прилагат строг информационен контрол, като считат всякакви несъгласни мнения за войната в У. за незаконни.

Почти всички независими медии в страната са или забранени, блокирани или етикетирани като „чуждестранни агенти“ или „нежелани организации“, докато други се борят с военна цензура. След закон, подписан от президента П. на 14 юни 2022 г., Главната прокуратура е получила „пълния контрол“ върху медийната дейност в страната.

В справките е отразено също, че няколко души в Русия бяха осъдени или обвинени за различни прояви на противопоставяне на офанзивата в У., като част от продължаващите репресии в страната, при които стотици руснаци бяха изпратени в затвор.

Присъдите са налагани за публикуване на съобщения в социалните мрежи, осъждащи масови убийства в У. и за разпространяване на "невярна информация" за руската армия, както и за "дискредитиране" на въоръжените сили и "хулиганство".

От началото на конфликта в У. всяка форма на инакомислие е жестоко потискана от властите. По данни на неправителствената организация за защита на правата на човека "М." в момента в страната има 763 политически затворници. Хиляда други са подложени на съдебен тормоз или заплахи. Почти всички водещи опозиционери в страната са в затвора или в изгнание в чужбина. Според официалната позиция на Русия, тя води война за съществуването си в У., която изисква нацията да се обедини зад П.. Властите представят руснаците, които са избягали от страната и заклеят войната от чужбина, като предатели, забиващи нож в гърба на родината. Долната камара на парламента - Държавната дума, е одобрила през януари закон, който позволява изземането на собственост на руска територия на граждани, живеещи зад граница, които "злепоставят" руската армия или разпространяват невярна информация за нея, както и подбуждат към екстремистки дейности или призовават за санкции срещу Русия.

2. Правни изводи.

За да издаде оспореното решение, административният орган е приел, че К. Е. не е доказала наличието на предвидените в чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ, предпоставки, поради

което е отхвърлил молбата и за предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут.

Според константната практика по подобни казуси молбите на гражданите на Руската Федерация за предоставяне на закрила следва да бъдат разглеждани на индивидуален принцип. Като лица в потенциален риск се определят такива, свързани с опозиционни партии и групи, активисти за правата на човека, явни и скрити противници на официалната власт, журналисти, представители на ЛГБТ организации и т.н.

В оспореното решение са обсъдени частично изтъкнатите от К. Е. доводи, касаещи търсеното от нея право на закрила.

Безспорно е, че жалбоподателката не сочи обстоятелства, от които да се направи извод, че е имала проблеми с официалните власти или че е била преследвана, заради своята раса, религия, народност или за принадлежността ѝ към определена социална група.

От друга страна се установява, че още преди да реши да напусне Русия през 2021 г., оспорващата е имала политически убеждения, които не са съвпадали провежданата в страната официална политика. Същата е участвала в митинги, в подкрепа на А. Навални, за когото е общоизвестно, че до смъртта си беше един от най-големите критици на режима на президента В. П.. Неизвестни лица се опитаха да отровят Навални, а след завръщането си от Германия, където беше лекуван, той беше осъден на лишаване от свобода и почина в затвора.

Твърдението на К. Е., че същата е участвала в митинги в подкрепа на Навални през 2021 г. може да бъде потвърдено, макар и индиректно от информация от общодостъпен източник. На интернет-страницата на „Свободна Европа” на електронен адрес: <https://www.svobodnaevropa.bg/a/31216555.html> се съдържа информация, за това, че по време на проведените през април 2021 г. демонстрации в подкрепа на Навални в много руски градове, полицията е задържала над 1700 протестиращи от цялата страна, които настоявали за освобождаването на опозиционния лидер. Само няколко часа преди обявеното начало на демонстрациите руската полиция е провела масови арести на известни активисти от опозицията. Сред задържаните в М. и П. са опозиционни политици. Изброени са градовете, в които са провеждани демонстрациите, сред които е и Р. на Дон, където е живяла К. Е..

Съдът, в настоящият му състав, вземайки предвид описаната по-горе информация, съдържащата се в справките, съставени от длъжностни лица, при административния орган, не може да не се съгласи с аргумента, че в момента К. Е. има основателни опасения от преследване, основано на политическо мнение. Тя се намира извън страната си на произход - Руската Федерация и не желае да се върне там, поради тези опасения. В случая под „политическо мнение” следва да се разбира нейната ясна, разбираема и открита за обществото позиция, която не съвпада с официалната политика на управляващата партия в Русия и заради изразяването на тази позиция, оспорващата може да бъде подложена на преследване.

Т.е. в случая по отношение на К. Е. може да се приеме, че са налице обстоятелствата, даващи възможност да бъде определена като „бежанец” по смисъла на чл. 2, б. г) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила

(Квалификационната Директива).

Съдът приема за доказани и твърденията на оспорващата, че след идването ѝ в България е продължила да изразява гореописаното политическо мнение, участвайки в прояви в подкрепа на защитата на човешките права в Руската Федерация и против инвазията на страната ѝ в У.. За това свидетелстват репортажите, публикувани в социалните мрежи и отразени в националните медии, като Българската Национална Телевизия от 17.03.2024 г. и 23.04.2023 г. (л. 30).

Дори да се приеме за недоказано твърдението, че К. Е. е изразявала своето политическо мнение, против официалната политика на Руската Федерация, преди да напусне страната си по произход, по отношение на нея са налице предпоставките по чл. 5, пар. 1 от Квалификационната Директива, а именно, че основателното опасение от преследване или реалната опасност от понасяне на тежки посегателства може да се основават на събития, настъпили, след като молителят е напуснал държавата на произход. В случая, за такова събитие може да се приеме, нападението на Руската Федерация над У., започнало на 24.02.2022 г.

Настоящият съдебен състав намира, че в случая по отношение на К. Е. е приложима разпоредбата и на пар. 2 от същата норма, а именно, че основателното опасение от преследване или реалната опасност от понасяне на тежки посегателства може да се основават на дейности, извършвани от молителя след неговото заминаване от държавата на произход. Безспорно е, че оспорващата активно е участвала и продължава да участва в прояви, насочени най-вече към войната на Руската Федерация срещу У., за което са налице, множество публикации в социалните мрежи и електронните медии. Тези нейни действия безспорно са в драстичен разрыв с официална руска политика и без съмнение, видно от цитираната по-горе информация, съдържащата се приетите като доказателство справки, могат да бъдат изтълкувани от официалните руски власти като разпространяване на "невярна информация" за руската армия, както и за "дискредитиране" на въоръжените сили, което да доведе до наказателно преследване за оспорващата, в случай, че тя би била върната в страната си на произход. Съдът намира, че дейностите, осъществявани от К. Е., свързани с участие в антивоенни прояви и в защита на У., представляват израз на убежденията ѝ, изразявани и в държавата ѝ на произход, преди момента на напускането ѝ. О. не е била съгласна с водената от управляващата партия политика, изразявала е открито това свое мнение, посредством участие в антиправителствени митинги и в настоящия момент продължава да отстоява тези свои възгледи, което би могло да бъде предпоставка за преследване в Руската Федерация.

Изложеното мотивира съда да приеме, че по отношение на К. Е. са налице предпоставките по чл. 8, ал. 1 и ал. 6 от ЗУБ, а именно, че за търсещата закрила съществуват основателни опасения от преследване, основани на изразено политическо мнение. Тя се намира извън държавата си по произход и поради тези причини не може да се завърне в нея.

Опасенията от преследване в случая се основават и на събития, настъпили, след като К. Е. е напуснала държавата си по произход – започналата война на Руската Федерация срещу У. и на дейности, извършена от нея след отпътуването ѝ – продължаваното открито изразяване на убежденията ѝ

срещу войната, посредством участие в прояви на територията на България срещу войната и в защита на лицата, осъдени в Руската Федерация по политически причини. Тези обстоятелства се потвърждават от приетите извадки от социалните мрежи и електронни медии, отразили проявите и участието на К. Е. в тях.

Във връзка с изложеното съдът намира, че по отношение на оспорващата са налице предпоставките за предоставяне на статут на бежанец на основание чл. 1, б. А) от Женевската Конвенция за бежанците и чл. 8, ал. 1 от ЗУБ, поради което оспореното решение в тази му част следва да бъде отменено, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне по молбата на К. Е. за международна закрила и постановяване на ново решение, с което на същата да се предостави статут на бежанец.

По отношение на довода, изтъкнат от административния орган в оспореното решение, че оспорващата е желала да уреди легалния си престой на територията на ЕС, подавайки няколко пъти документи за издаване на виза (пред полските задгранични власти), която ѝ е била отказана, поради което в крайна сметка е подала молба за международна закрила, за да не бъде принудена да напусне страната посредством издаване на заповед за налагане на принудителна административна мярка, съдът намира следното.

Вярно е, че според тълкуването на чл. 5, б. г) от Квалификационната Директива, молителят следва да подаде молбата си за международна закрила във възможно най-ранния момент.

В случая, съдът намира, че подаването на молбата за предоставянето на международна закрила от страна К. Е., на един по-късен етап, след легалното ѝ пристигане в страната, не може да бъде тълкувано в неин ущърб.

По време на проведеното по делото открито заседание, оспорващата посочи основателни и логични причини, защо не е подала молбата си възможно най-рано.

Съдът кредитира обясненията ѝ, че през 2022 г. за нея не е било ясно, дали гражданите на Руската Федерация могат да кандидатстват за предоставяне на международна закрила в България. В Полша оспорващата също не е подала молба, защото тази страна в началото на войната е приела най-много украински бежанци и затова тя е опитала първо да остане легално на територията на страна, чрез подаване на молба за издаване на виза.

Обстоятелството, че К. Е. е подала молба за международна закрила не във възможно най-ранния момент, не може да бъде предпоставка за отказ от предоставяне на закрила, при положение са установени, положителните материални предпоставки за предоставяне на статут на бежанец, обсъдени подробно по-горе.

По отношение на частта, от оспореното решение, с което е отхвърлена молбата на К. Е. за предоставяне на хуманитарен статут, съдът намира следното.

След като се запозна с представените от административния орган справки и извърши проверка в общодостъпни източници на информация за страната по произход на търсещата закрила, настоящият състав не установи, основания за предоставяне на субсидиарна закрила на оспорващата. На интернет-страницата, за търсене на информация за държавите по произход,

поддържана от Европейската агенция за убежището, www.ecoi.net, както и в други релевантни и надеждни източници не се откриха данни за провеждане на военни действия на територията Руската Федерация, имащи характера на вътрешен въоръжен конфликт, нито за други обстоятелства, от които да се направят изводи, че обстановката там достига прага на безогледно насилие над цивилното население по смисъла на чл. 15 от Директива 2011/95. Вярно е, че Руската Федерация е страна в международен въоръжен конфликт, но е общоизвестно, че той е изцяло на територията на друга държава – У., която не е държава на произход на оспорващата.

Няма данни, за това, че връщайки се в държавата си на произход, тя може да бъде изложена на реална опасност от тежки посегателства, като смъртно наказание или екзекуция, или изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание.

В законодателството на Руската Федерация не е предвидено смъртно наказание, за каквото и да е престъпление. Не се установиха и обстоятелства, даващи възможност да се направи извод, че К. Е. принадлежи към определена социална група и че членовете на тази група могат да бъдат подложени на преследване или екзекуция от партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия или от недържавни субекти, на които държавата, включително международни организации, не могат или не желаят ефективно да се противопоставят и да предоставят закрила на лица, които са преследвани от тези субекти.

Съдът не намира за основателни и изтъкнатите доводи, че поради това, че оспорващата има медицинско образование, тя може да бъде мобилизирана и евентуално изпратена да участва в конфликта в У..

На първо място, не са представени доказателства, че К. Е. наистина има медицинско образование и може да упражнява лекарска или зъболекарска професия.

От друга страна в представените справки и достъпната информация за страната на произход, не се откриват данни за принудителна мобилизация и изпращане в зоната на бойните действия в У. на лекари и зъболекари. Видно от събраните данни на мобилизация подлежат единствено мъже и няма съобщения за мобилизирани жени, особено заради това, че притежават медицинско образование.

Изложеното мотивира съдът да приеме, че жалбата в тази ѝ част е неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, пр. 2 и пр. 4 от АПК,
Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на К. С. Е., гражданка на Руската Федерация, Решение № 14270/02.10.2023 г. на Председателя на Държавната Агенция за бежанците (ДАБ) при МС, в частта, в която на оспорващата е отказано предоставяне на статут на бежанец.

ВРЪЩА делото като преписка на председателя на ДАБ за постановяване на ново решение, при спазване на задължителните указания по тълкуването и

прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящето решение.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на К. С. Е., гражданка на Руската Федерация срещу Решение № 14270/02.10.2023 г. на Председателя на Държавната Агенция за бежанците (ДАБ) при МС, в частта, в която на същата е отказано предоставяне на хуманитарен статут.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.